

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 431/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Evou Hlaváčovou, advokátkou, Farská 12, Nitra, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/81/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva slobodne prijímať a rozširovať informácie zaručeného čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) na výsluchu žalobcu 20. januára 2023 v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/81/2022. Súčasne navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 1 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka mala v úmysle ako verejnosť zúčastniť sa pojednávania na okresnom súde a na tento účel si vybrala konanie vedené pod sp. zn. 16C/81/2022 o zaplatenie sumy 500 eur. Pojednávanie sa konalo 20. januára 2023 v pojednávacej miestnosti č. 10. Sťažovateľka vstúpila do pojednávacej miestnosti súčasne so žalobcom. Na otázku vyššej súdnej úradníčky prítomnej v pojednávacej miestnosti sťažovateľka uviedla, že je verejnosťou a bude si pojednávanie nahrávať formou zvukového záznamu, na čo aj zvukový záznam v pojednávacej miestnosti spustila. Vyššia súdna úradníčka následne sťažovateľku upozornila, že robiť zvukový záznam nesmie a nemôže byť prítomná ani ako verejnosť, pretože ide len o informatívny výsluch, a nie verejné pojednávanie a v pojednávacej miestnosti môžu byť prítomní len sudca, vyšší súdny úradník a žalobca. Následne prišiel na miesto pred pojednávaciu miestnosť sudca okresného súdu JUDr. Boris Šiška, ktorý sťažovateľke vysvetlil, z akého dôvodu nikoho, s výnimkou žalobcu, seba ako sudcu a vyššieho súdneho úradníka, do pojednávacej

miestnosti nevpuští. Vysvetlil, že takto odstraňuje vady podania žalobcu a len so žalobcom a rozhodol, že nikoho do pojednávacej miestnosti na tento výsluch žalobcu nepripúšťa a ani nedovolí nahrávať. Keďže sťažovateľka nebola účastníčkou konania, obrátila sa písomnou sťažnosťou na predsedu okresného súdu, v ktorej sa sťažovala na postup súdu v napadnutom konaní. Predseda okresného súdu v odpovedi z 2. februára 2023 s poukazom na § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov uviedol, že sťažovateľka nie je stranou sporu v napadnutom konaní a nie je tak subjektom oprávneným na podanie sťažnosti a vec odložil. Napriek tomu, hlavne na základe vypočutej nahrávky, konštatoval, že zo strany sudcu a vyššej súdnej úradníčky nedošlo ku konaniu, ktoré by mal riešiť, prípadne niekam postupovať. Vyššia súdna úradníčka a následne aj sudca sťažovateľke jasne vysvetlili postup vo veci podľa § 130 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktorý sťažovateľka nechcela akceptovať a opakovane oponovala, nerešpektujúc pokyn súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Proti napadnutému postupu okresného súdu na výsluchu žalobcu 20. januára 2023 v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/81/2022 podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Z „vývesky“ v daný deň vyplýva, že sa mal konať výsluch žalobcu [REDAKOVANÉ] vo veci o zaplatenie sumy 500 eur proti žalovanej [REDAKOVANÉ]. Predmetná výveska neinformuje verejnosť, že ide o neverejný výsluch žalobcu, preto sa sťažovateľka nemala dôvod domnievať, že na daný úkon súdu nemá verejnosť prístup.

b) Sťažovateľka nikdy netvrdila, že bola účastníkom daného súdneho konania. Chcela však byť ako verejnosť účastná na uvedenom konaní súdu v daný deň a vyhotoviť si zvukový záznam, ktorý nie je viazaný na súhlas súdu. To, že si bude vyhotovovať zvukový záznam, sťažovateľka oznámila pri vstupe do pojednávacej miestnosti, ako je to zrejme aj z predloženého zvukového záznamu. Toto právo jej bolo zo strany okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/81/2022 odňaté. Obdobnú vec posudzoval ústavný súd v konaní sp. zn. III. ÚS 169/03, kde vyslovil, že právo sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru zo strany okresného súdu porušené bolo.

c) Namieta právny názor okresného súdu, že na informatívny výsluch žalobcu nemá verejnosť prístup. Uvedené ustanovenie nevyklučuje verejnosť z účasti na ňom ani vyhotovovanie zvukového záznamu. Poukazuje na predbežné prejednanie veci upravené v § 168 CSP, v zmysle ktorého ak nie je ustanovené inak, vzťahujú sa na predbežné prejednanie sporu ustanovenia o pojednávaní, a teda aj na informatívny výsluch má mať podľa sťažovateľky verejnosť prístup. Žiadne z ustanovení Civilného sporového poriadku nezakazuje výsluch žalobcu nahrávať a osobne sa ho ako verejnosť zúčastniť. Preto taká interpretácia § 130 CSP zo strany súdu, podľa ktorej ide o neverejný úkon, je arbitrárna a svojvoľná. Z úkonu upraveného v § 130 CSP súd rovnako vyhotovuje zvukový záznam ako pri bežnom pojednávaní vo veci a navyše tento úkon sa vykonáva vo verejnosti prístupnej pojednávacej miestnosti. Nie je preto najmenší dôvod, aby súd vykonával takéto úkony bez prístupu verejnosti, a v tomto prípade je bez významu, či daný úkon vykonáva vyšší súdny úradník alebo osobne sudca.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva slobodne prijímať a rozširovať informácie zaručené čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu na výsluchu žalobcu 20. januára 2023 v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/81/2022.

5. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov ústavný súd pripomína, že jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

6. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 1/2014, III. ÚS 71/2016, I. ÚS 594/2017).

7. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namietala postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/81/2022 v súvislosti s informatívnym výsluchom žalobcu uskutočneným 20. januára 2023. V zmysle § 124 zákona o ústavnom súde tak lehota dvoch mesiacov na podanie ústavnej sťažnosti uplynula 20. marca 2023. Pre zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti ako lehoty procesnej postačuje, ak bola ústavná sťažnosť do uplynutia dvojmesačnej lehoty na jej podanie odovzdaná orgánu, ktorý má povinnosť doručiť podanie ústavnému súdu. Zo záznamu doručujúceho orgánu uvedeného na obálke vyplýva, že ústavná sťažnosť bola na poštovú prepravu podaná 31. marca 2023. Je teda evidentné, že ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu po uplynutí ustanovenej dvojmesačnej lehoty odo dňa, keď sa sťažovateľka o namietanom zásahu mohla dozvedieť, teda oneskorene. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

8. Pokiaľ sťažovateľka odvíja zachovanie zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti od doručenia odpovede predsedu okresného súdu na jej sťažnosť na postup okresného súdu, a teda od 7. februára 2023, ústavný súd uvádza, že táto konštrukcia je mylná, nemajúca oporu v zákonných ustanoveniach.

9. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2023

Ľuboš Szigeti
predseda senátu